

تعیین هزینه سودمندی بانک‌های اطلاعاتی دانشگاه علوم پزشکی اصفهان در سال ۲۰۰۷

سعید کریمی^۱، مریم یعقوبی^۲، علیرضا رحیمی^۳، محمد جواد آل مختار^۴

چکیده

مقدمه: افزایش شدید هزینه‌ها در تمام دنیا اکثر دولت‌ها و سازمان‌های ذیربط را وادار نموده است تا در مورد آن به تفکر پرداخته، این خدمات را از جنبه‌های مالی و اقتصادی مورد تحلیل قرار دهند. در این راستا محاسبه‌ی هزینه از ابزارهای حیاتی و مهم در جلوگیری از به هدر رفتن منابع، کاهش منطقی هزینه‌ها و استفاده‌ی بهینه از امکانات است. از این رو این تحقیق با هدف محاسبه‌ی هزینه سودمندی بانک‌های اطلاعاتی دانشگاه علوم پزشکی اصفهان انجام شده است.

روش بررسی: این مطالعه به صورت توصیفی و گذشته‌نگر انجام گرفت؛ بدین ترتیب که در محاسبه‌ی هزینه، هزینه‌ی اشتراک هر یک از بانک‌های اطلاعاتی به علاوه‌ی هزینه‌ی نیروی انسانی، هزینه‌ی مواد مصرفی و هزینه‌ی استهلاک تجهیزات و ساختمان محاسبه گردید. این محاسبات بر اساس چک‌لیست محقق ساخته بر اساس آیت‌های ذکر شده صورت گرفت. زمان انجام این تحقیق سال ۲۰۰۷ میلادی بود. سپس هزینه‌ی تمام شده به ازای میزان Dawn load هر مقاله در هر یک از بانک‌های اطلاعاتی مذکور محاسبه شد.

یافته‌ها: نتایج نشان داد که هزینه سودمندی بانک اطلاعاتی Elsevier از همه بیشتر و هزینه سودمندی بانک Springer از همه کمتر است. در این میان بانک اطلاعاتی Ovid نیز دارای میزان هزینه سودمندی مناسبی بود.

نتیجه‌گیری: مدیران در سیستم‌های اطلاع‌رسانی باید با کمک گرفتن از تکنیک‌های مدیریتی منابع اطلاعاتی خود را ارزیابی نموده، به انتخاب بهتر گزینه‌های ممکن بپردازند. در این میان می‌توان یکی از عوامل مهم تهیه و انتخاب پایگاه‌های اطلاعاتی و نیز تمدید مدت اشتراک آنها را هزینه سودمندی آنها دانست.

واژه‌های کلیدی: تحلیل هزینه سودمندی؛ هزینه و هزینه سنجی؛ پایگاه‌های اطلاعاتی؛ دانشگاه‌ها.

نوع مقاله: تحقیقی

دریافت مقاله: ۸۷/۳/۲۹

اصلاح نهایی: ۸۷/۶/۱۳

پذیرش مقاله: ۸۷/۶/۱۶

ارجاع: کریمی سعید، یعقوبی مریم، رحیمی علیرضا، آل مختار محمد جواد. تعیین هزینه سودمندی بانک‌های اطلاعاتی دانشگاه علوم پزشکی اصفهان در سال ۲۰۰۷. مدیریت اطلاعات سلامت ۱۳۸۷؛ ۵(۱):

مقدمه

فعالیت‌ها و خدماتی که قابلیت تعیین قیمت تمام شده را دارند

در مؤسسات آموزش عالی و در دانشگاه‌ها، به علت محدودیت منابع و امکانات، عدم اطمینان سیاست‌گذاران در مورد صرف بهینه‌ی منابع در این مؤسسات اهمیت بیشتری می‌یابد (۱).

همچنین محاسبه‌ی هزینه‌ی خدمات دستگاه‌های اجرایی طبق قانون برنامه چهارم توسعه‌ی اقتصادی، اجتماعی و سیاسی (۸۸-۱۳۸۴) باید انجام گیرد. طبق ماده‌ی ۱۴۴، کلیدی دستگاه‌های اجرایی موظفند هزینه‌ی آن دسته از

۱. استادیار مدیریت خدمات بهداشتی و درمانی و عضو همکار مرکز

تحقیقات مدیریت و اقتصاد سلامت، دانشگاه علوم پزشکی اصفهان

۲. دانشجوی دکتری مدیریت خدمات بهداشتی و درمانی و پژوهشگر

مرکز مطالعات مدیریت و اقتصاد سلامت، دانشگاه علوم پزشکی اصفهان

(نویسنده مسؤول)

Email: yaghoobi@yahoo.com

۳. مربی کتابداری و اطلاع‌رسانی پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی اصفهان و

عضو همکار مرکز تحقیقات فن‌آوری اطلاعات در علوم سلامت

۴. کارشناس ارشد کتابداری و اطلاع‌رسانی، دانشگاه علوم پزشکی اصفهان

پیشرفت می‌دانست، اینک مؤلفه‌ای دیگر، یعنی اطلاعات بر آنها افزوده شده است (۴).

ولی سؤال اساسی اینجاست که آیا طی این مدت مقصود اصلی از خرید این منابع حاصل شده است؟ آیا به طور کلی، انتخاب مناسب و دقیقی بر حسب نیاز هر دانشگاه صورت گرفته است؟ آیا زمینه‌ی معرفی و استفاده‌ی بهینه از این منابع در دانشگاه‌ها فراهم شده است؟ (۵).

Mercer در تحقیقی در کتابخانه‌ی برنارد بکر شاخص‌های زیر را برای بررسی میزان سودمندی کتابخانه‌ها پیشنهاد و محاسبه نموده است: ۱. بسامد استفاده از خدمات؛ ۲. هزینه‌ی هر بار استفاده از مجلات؛ ۳. هزینه‌ی اشتراک مجلات چاپی و معادل الکترونیکی (۶).

Hahn و همکار، پنج میانگین را برای ارزیابی میزان استفاده از مقالات ارایه کرده‌اند که شامل هزینه‌ی هر بار دسترسی، هزینه‌ی هر مقاله و میزان استفاده از محتوی نیز می‌شد. همچنین، سیستم اندازه‌گیری بر اساس میزان استفاده را (به شکل نسبت) ارایه نمودند؛ در این سیستم تعداد کل مقالات تمام‌متن استفاده (ذخیره و یا چاپ) شده از مجلات بر تعداد مقالات موجود تقسیم می‌شود (۷).

شهرزادی در طرحی تحت عنوان تعیین هزینه‌ی سودمندی مجموعه‌ی نشریات الکترونیکی سال ۲۰۰۳ در دانشگاه‌های دولتی شهر تهران بیان می‌کند که در سال ۲۰۰۳ به طور میانگین ۲۵/۹۲ درصد از کل بودجه نشریات دانشگاه‌ها صرف اشتراک نشریات الکترونیکی شده است. در این سال در مجموع ۵۲۱۱۶۳۰ دلار صرف اشتراک ۶۲۳۴ عنوان مجله‌ی چاپی و در حدود ۷۰۲۸۴۰ دلار صرف اشتراک ۶۸۳۳۰ عنوان مجله‌ی الکترونیکی شده است. میانگین هزینه‌ی تمام شده‌ی هر عنوان از این مجلات در حدود ۱۰/۲۸ دلار و برای مجلات چاپی در حدود ۸/۳۶ دلار بوده است. Science Direct از نظر هزینه سودمندی و میانگین برداشت مقاله به ازای هر نفر جامعه‌ی استفاده کننده در بالاترین رتبه قرار گرفته است (۵).

از قبیل واحدهای آموزشی، پژوهشی، بهداشتی درمانی، خدماتی، اداری و ... مشخص و پس از تأیید سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور یا استان و با اعطای اختیارات لازم به مدیران ذی‌ربط، اجرا نمایند.

در این ماده علت محاسبه‌ی هزینه‌ی خدمات، افزایش کارایی و بهره‌وری و استقرار نظام کنترل نتیجه و محصول به جای کنترل مراحل انجام کار و اعطای اختیارات لازم به مدیران برای اداره‌ی واحدهای تحت سرپرستی خود به صورت مستقل و هدفمند نمودن تخصیص منابع عنوان شده است (۲). همه روزه محصولات جدید نرم‌افزاری تحت نام "سیستم مدیریت بانک اطلاعات" و یا "پایگاه اطلاعاتی" عرضه می‌شود؛ برخی از این پایگاه‌های اطلاعاتی که در دانشگاه علوم پزشکی اصفهان استفاده می‌شود عبارت است از:

۱. پایگاه Blackwell: این پایگاه حاوی مقالات تمام متن ۸۵۰ عنوان مجله می‌باشد که اکثر آنها به وسیله‌ی این ناشر منتشر شده‌اند. حیطه‌ی موضوعی این مجموعه در موضوعات پزشکی و پیراپزشکی، علوم اجتماعی و علوم انسانی می‌باشد.

۲. پایگاه اطلاعاتی Elsevier: این پایگاه با دارا بودن بیش از یک چهارم علم دنیای آنلاین پزشکی و فنی، بیش از ۲۰۰۰ عنوان مجله و صدها عنوان کتاب مرجع را تحت پوشش خود دارد.

۳. پایگاه مجلات Ovid: در این پایگاه می‌توان به جستجوی مقالات از بین ۴۵۱ مجله‌ی تمام‌متن مورد اشتراک دانشگاه پرداخت که شامل سه مجموعه‌ی EBMR T، Ovid و Medline است.

۴. پایگاه اطلاعاتی Proquest: این پایگاه حاوی متن کامل بسیاری از مجلات پزشکی می‌باشد.

۵. پایگاه Springer link: این پایگاه از معتبرترین پایگاه‌های اطلاعاتی پزشکی است که شامل مجلات، کتب و منابع مرجع می‌باشد (۳).

در یک سازمان، داده از مهمترین سرمایه‌هاست. اگر زمانی بشر، ماده و انرژی را دو مؤلفه اساسی برای بقا و

و یا بانک اطلاعاتی می‌باشد. امروزه کتابخانه‌ها به این نوع از محاسبات روی آورده‌اند تا با استناد به آن بتوانند در مواقعی که قصد دارند، خرید یک مجله را متوقف کنند. بانک اطلاعاتی Elsevier در سال ۲۰۰۳ از شاخص فوق برای بررسی مجلات خود بهره جست (۱۲). Broude مهمترین معیار انتخاب نشریات ادواری را دفعات استفاده از مجله و محاسبه‌ی هزینه سودمندی آن می‌داند. از نظر وی یکی از شاخص‌های ارزیابی سودمندی، محاسبه‌ی تعداد فایل‌های html و pdf دریافت شده است (۱۰).

این تحقیق با هدف محاسبه‌ی هزینه‌ی صرف شده برای بانک‌های اطلاعاتی دانشگاه علوم پزشکی اصفهان و مقایسه‌ی آن با میزان استفاده از آن انجام گرفت.

روش بررسی

این مطالعه به صورت توصیفی و گذشته‌نگر صورت گرفت و در آن برای محاسبه‌ی هزینه‌ی بانک‌های اطلاعاتی تنها به هزینه‌ی اشتراک آنها اکتفا نشد و مواردی چون هزینه‌ی اشتراک، هزینه‌ی نیروی انسانی، هزینه‌ی استهلاک ساختمان و تجهیزات و هزینه‌ی مواد مصرفی (آب و برق و تلفن و ...) محاسبه گردید. این محاسبات بر اساس چک‌لیست محقق ساخته محتوی آیت‌های ذکر شده صورت گرفت. زمان انجام این تحقیق در سال ۲۰۰۷ میلادی بود.

از آن جایی که واحد کتابخانه‌ی مرکزی دانشگاه علوم پزشکی اصفهان، علاوه بر ارائه‌ی خدمات بانک‌های اطلاعاتی، فعالیت‌های فنی دیگر مانند فهرست‌نویسی، نمایه‌سازی و ... را هم انجام می‌دهد، ابتدا جهت تعیین هزینه‌ی نیروی انسانی زمان‌سنجی صورت گرفت و میزان ساعاتی که در ماه صرف فعالیت‌های مربوط به بانک‌های اطلاعاتی می‌گردد، تعیین شد. طی این بررسی به این نتیجه رسیدیم که از نظر حجم کاری زمانی که کارکنان برای هر یک از بانک‌های اطلاعاتی صرف می‌کنند، یکسان است؛ از این رو هزینه‌ی نیروی انسانی به نسبت مساوی بین بانک‌ها توزیع گردید.

نتایج تحقیق صوراسرافیل نشان داد که ۴۶ عنوان مجله، ۰/۴۹ مراجعه را به خود اختصاص داده و میانگین قیمت هر بار مراجعه به این مجلات ۳/۵ دلار بوده است. بدین معنی که با بالا رفتن تعداد دفعات استفاده از هر عنوان مجله، منافع حاصل از بودجه‌ی صرف شده، افزایش یافته است (۸).

یافته‌های پژوهش رادباوه نشان داد که در مجموع ۴۱ درصد از نشریات سال ۱۳۷۴ و ۴۳ درصد از نشریات سال ۱۳۷۵ حتی یک‌بار هم استفاده نشده‌اند (۹).

Broadus در مجموع ۷ معیار را به عنوان مدل تصمیم‌گیری در حذف یا تمدید اشتراک نشریات معرفی می‌کند که شامل هزینه‌ی اشتراک، متوسط استفاده، استناد، دفعات استفاده در نمایه‌ها و چکیده‌نامه‌ها، دسترسی در سایر کتابخانه‌ها، اعتبار ناشر و ارتباط با دوره‌ی تحصیلی بوده است؛ سپس به هر معیار امتیاز مربوط به خود را می‌دهد (۱۰).

Cox هزینه‌ی هر بار استفاده از مقالات دو مجموعه‌ی الکترونیکی یعنی Emerald و IOP (ناشر غیر انتفاعی در حوزه‌ی فیزیک) محاسبه کرد. وی همچنین با آرایه‌ی آمارهایی از هزینه‌ها و تعداد استفاده از مجلات مختلف ثابت کرد که مجله‌ی گران قیمتی که به خوبی استفاده می‌شود ارزش مالی و هزینه سودمندی بیشتری نسبت به مجله‌ی ارزان قیمتی دارد که بسیار کم استفاده می‌شود. او اظهار داشته است که مجلات الکترونیکی از لحاظ مالی ارزش بیشتری نسبت به مجلات چاپی دارند (۱۱). نتایج مطالعه‌ی وی در جدول ۱ قابل مشاهده است.

جدول ۱: هزینه و میزان استفاده از مجلات الکترونیکی

Emerald و IOP در مطالعه‌ی Cox (۱۱)

ناشر	هزینه (دلار)	تعداد استفاده	هزینه هر بار استفاده (دلار)
Emerald	۱۶۷۲۱۲۶۱	۳۰۶۲۵۰۲	۵/۴۶
IOP	۱۴۱۶۸۹۴۰	۳۰۹۳۶۵۵	۴/۵۸

به طور کلی در نظر گرفتن هزینه به ازای هر بار استفاده (Cost per use) از مهمترین شاخص‌های ارزیابی هر مجله

آمار سرورهای هر یک پایگاه‌ها در محل کتابخانه‌ی مرکزی دانشگاه به دست آمد.

یافته‌ها

یافته‌ها به طور کلی به ۳ دسته تقسیم شد. در ابتدا محاسبه‌ی هزینه‌ی هر یک از بانک‌های اطلاعاتی و سپس میزان Download به صورت pdf و یا html در هر یک از بانک‌های اطلاعاتی محاسبه گردید و در نهایت هزینه‌ی تمام شده به ازای تعداد Download هر مقاله در هر یک از بانک‌های اطلاعاتی محاسبه شد.

همان طور که در جدول ۲ مشاهده می‌شود، هزینه‌ی بانک اطلاعاتی Elsevier از همه بیشتر و هزینه‌ی بانک Proquest از همه کمتر بود؛ البته در بانک Elsevier بیش از ۲۰۰۰ عنوان مجله و صدها عنوان کتاب تحت پوشش قرار گرفته است که در مقابل سایر بانک‌ها عددی غیرقابل مقایسه و بسیار بیشتر است. از این رو باید در مرحله‌ی بعد میزان استفاده‌ی کاربران از هر یک از بانک‌ها مورد بررسی قرار می‌گرفت.

سپس میانگین میزان هزینه‌ی مواد مصرفی (آب، برق، تلفن و ...) مورد استفاده‌ی بانک‌های اطلاعاتی محاسبه گردید. به همین منوال هزینه‌ی استهلاک مواد سرمایه‌ای مانند تجهیزات، ساختمان و ... مورد استفاده بانک‌های اطلاعاتی محاسبه شد. محاسبه‌ی استهلاک ساختمان بر مبنای مساحت فضای فیزیکی مکان مورد استفاده برای بانک‌های اطلاعاتی و از روش نزولی با نرخ ثابت ۱۰ درصد انجام شد. برای محاسبه‌ی استهلاک تجهیزات نیز از روش نزولی با نرخ ثابت ۱۵ درصد استفاده شد. پس از محاسبه‌ی هزینه‌های پیش‌گفته، میزان آن به نسبت مساوی بین بانک‌های اطلاعاتی توزیع گردید و در پایان هزینه‌ی اشتراک به آن اضافه شد و هزینه‌ی تمام شده‌ی هر یک از بانک‌ها به دست آمد؛ قابل ذکر است پرداخت هزینه‌ی اشتراک به دلار می‌باشد، اما تمام پرداختی‌ها با توجه به نرخ روز به تومان تبدیل شد. سپس هزینه‌ی تمام شده‌ی در هر یک از بانک‌های اطلاعاتی به ازای Download هر مقاله، چه به صورت html و چه به صورت pdf محاسبه شد. تعداد مقالات بر اساس آخرین

جدول ۲: هزینه‌ی تمام شده‌ی بانک‌های اطلاعاتی

ردیف	نام بانک اطلاعاتی	هزینه‌ی اشتراک (تومان)	هزینه‌ی نیروی انسانی + هزینه‌ی مواد مصرفی + هزینه‌ی استهلاک ساختمان و تجهیزات (تومان)	جمع کل هزینه‌ها
۱	Proquest	۱۴۴۷۶۵۶۰	۱۶۴۰۰۰۰	۱۶۱۱۶۵۶۰
۲	Blackwell	۱۶۸۰۰۰۰۰	۱۶۴۰۰۰۰	۱۸۴۴۰۰۰۰
۳	Springer	۳۲۶۹۱۱۲۰	۱۶۴۰۰۰۰	۳۴۳۳۱۱۲۰
۴	Ovid	۱۶۸۰۰۰۰۰	۱۶۴۰۰۰۰	۱۸۴۴۰۰۰۰
۵	Elsevier	۱۲۱۸۰۰۰۰۰	۱۶۴۰۰۰۰	۱۲۳۴۴۰۰۰۰

جدول ۳: میزان Download از بانک‌های اطلاعاتی به صورت pdf و html

نام بانک اطلاعاتی	میزان Download به صورت pdf	میزان Download به صورت html	جمع کل
Proquest	۱۴۶۵۸	۵۳۲۰	۱۹۹۷۸
Blackwell	۱۸۶۵۶	۷۹۴۰	۲۶۵۹۵
Springer	۲۷۳۶	۱۸۰۰	۴۵۳۶
Ovid	۱۷۷۷۳	۷۸۰۲	۲۵۵۷۵
Elsevier	۴۶۱۳۳	۳۵۶۷۶	۸۱۸۰۹

در نهایت، بررسی نسبت هزینه به دفعات استفاده نشان داد که بانک اطلاعاتی Blackwell بیشترین بهره‌دهی را در بین بانک‌های اطلاعاتی داشته و بانک اطلاعاتی Springer در مقام آخر قرار گرفته که به علت هزینه‌ی بالای تهیه‌ی این بانک است. در این میان بانک اطلاعاتی Ovid نیز کاربری خوبی داشته است و هزینه هر بار استفاده از آن ۷۲۱ تومان شده است (جدول ۴).

همان طور که در جدول ۳ مشاهده می‌شود، بیشترین استفاده از بانک اطلاعاتی Elsevier و کمترین استفاده از بانک اطلاعاتی Springer انجام گرفته بود. بعد از Elsevier، بانک اطلاعاتی Blackwell بیشترین میزان استفاده را داشت. چنانچه مشاهده می‌شود در مقطع زمانی تحقیق، بیشترین استفاده از مقالات یا رکوردها چه به صورت pdf و چه به صورت html از بانک اطلاعاتی Elsevier صورت پذیرفته است.

جدول ۴: میزان هزینه به ازای هر بار استفاده از بانک‌های اطلاعاتی

نام بانک اطلاعاتی	جمع کل هزینه یا قیمت تمام شده (تومان)	جمع کل میزان استفاده به صورت pdf و html	نسبت هزینه به دفعات استفاده (تومان)
Proquest	۱۶۱۱۶۵۶۰	۱۹۹۷۸	۸۰۷
Blackwell	۱۸۴۴۰۰۰۰	۲۶۵۹۵	۶۹۳
Springer	۳۴۳۳۱۱۲۰	۴۵۳۶	۷۵۶۸
Ovid	۱۸۴۴۰۰۰۰	۲۵۵۷۵	۷۲۱
Elsevier	۱۲۳۴۴۰۰۰۰	۸۱۸۰۹	۱۵۰۸

بحث

نسبت به بقیه وجود دارد؟ در واقع این تحقیق قدم اول برای بررسی علل بهره‌دهی کم بعضی از بانک‌های اطلاعاتی در دانشگاه است و در ادامه باید با تحلیل علمی علل و موانع استفاده‌ی بسیار کم کاربران از بعضی از بانک‌های اطلاعاتی مانند Springer مورد بررسی قرار گیرد. ولی شاید بتوان گفت که هیچ‌گاه آموزش دقیقی در خصوص کاربرد، محتوی و قابلیت‌های هیچ یک از بانک‌های اطلاعاتی برای جامعه‌ی کاربر دانشگاه صورت نگرفته و یا این که این مسأله محدود به نمونه‌ی کوچکی از این جامعه بوده است. شناخته‌تر بودن بعضی از بانک‌های اطلاعاتی نسبت به بقیه‌ی آنها می‌تواند علت دیگر استفاده‌ی بیشتر باشد؛ برای مثال اکثر کاربران با دو بانک اطلاعاتی Elsevier و Proquest آشنایی دارند. البته صحت این مطالب نیاز به تحقیق بیشتر دارد که امید است این تحقیق گامی برای علاقمندان انجام این گونه تحقیقات باشد.

نتیجه‌گیری

افزایش شدید هزینه‌های استفاده از بانک‌های اطلاعاتی در تمام دنیا، اکثر دولت‌ها و سازمان‌های ذی‌ربط را وادار نموده

کسانی که با تحلیل اقتصادی در کتابخانه‌ها، مراکز اطلاع‌رسانی و یا به طور کلی با منابع اطلاعاتی آشنایی دارند، می‌دانند که روش‌های مختلفی برای این تحلیل و سنجش میزان سوددهی این نوع خدمات وجود دارد (۱۳)؛ در بعضی از تحقیقات به مقوله‌ی هزینه فایده‌ی خدمات پرداخته شده است (۱۴).

با عنایت به بودجه‌ی ثابتی که کتابخانه‌ها دارند، دقت لازم در انتخاب مجلات باید صورت پذیرد تا میزان سود دریافتی نسبت به هزینه‌ی صرف شده بیشتر باشد. در واقع باید هزینه‌ها را به حداقل و سوددهی را به حداکثر رسانید (۱۵). همان طور که در این تحقیق مشاهده شد با بررسی هزینه و سودمندی بانک‌های اطلاعاتی به این نتیجه رسیدیم که در بعضی از بانک‌های اطلاعاتی میزان هزینه‌ای که دانشگاه جهت هر بار Download کردن مقالات صرف می‌کند، بسیار گزاف و بالاست. البته این مسأله را نمی‌توان در ارتباط مستقیم با ارزش علمی هیچ یک از این بانک‌ها دانست؛ بلکه بایستی از خود پرسیم چه دلایلی برای استفاده‌ی بیشتر از بعضی بانک‌ها

ثابت است و یا اگر افزایش داشته باشد، بسیار کند و ناچیز است. این معضل، بیشتر کتابخانه‌ها را مبهوت و سر در گم می‌نماید و با علم به این که کتابخانه‌ها به طور کلی و نشریات ادواری به طور ویژه، زیربنای اصلی تحقیق و پژوهش هستند، متأسفانه این مسأله همچنان به قوت خود باقیست و هر سال نیز تقویت می‌گردد (۱۱).

در این شرایط مدیران کتابخانه‌ها، به ویژه متخصصان بخش تهیه، مسؤولیت بزرگی بر عهده دارند تا از یک سو با شناخت دنیای الکترونیک و ویژگی‌ها، مزایا و معایب آن و از سوی دیگر بررسی اقتصادی این وادی به بهترین نحو نقش مدیریتی خود را پیاده سازند.

این مقاله که در نوع خود به شیوه‌ای دقیق‌تر به قیمت تمام شده‌ی بانک‌های اطلاعاتی می‌پردازد، نشان داد که بانک اطلاعاتی Proquest از بعد هزینه به میزان استفاده و استنادات به آن مناسب‌ترین بانک و بانک اطلاعاتی Springer پرهزینه‌ترین بانک است.

است تا در مورد آن به تفکر پرداخته، این خدمات را از جنبه‌های مالی و اقتصادی مورد تحلیل قرار دهند. افزایش غیر ضروری هزینه‌ها، جامعه را در پرداختن به سایر اهداف اقتصادی- اجتماعی که می‌توانند تأثیر مثبت و قابل توجهی بر بازده سیستم‌های بهداشتی و درمانی داشته باشد، محدود می‌سازد.

امروزه درآمدها برای ملت‌ها به عنوان حق طبیعی و برای دولت‌ها (از نظر اقتصادی) به عنوان یک مسأله‌ی استراتژیک مطرح است؛ بنابراین به کارگیری اصول کاربردی علم اقتصاد به منظور چگونگی ترکیب عوامل و منابع تولیدی و همچنین نحوه‌ی ارایه‌ی خدمات مورد نیاز ضروری است. در این راستا محاسبه‌ی قیمت تمام شده از ابزارهای حیاتی و مهم در جلوگیری از به هدر رفتن منابع، کاهش منطقی هزینه‌ها و استفاده از امکانات است (۱۶).

هم‌زمان با رشد روزافزون نشریات ادواری در جهان، بهای اشتراک آنها نیز همه ساله افزایش می‌یابد و این در حالی است که بودجه‌ی کتابخانه‌ها جهت تهیه و تأمین نشریات یا

منابع

۱. کریمی سعید، قربانیان عظیمی، خلیلی مقدم سیاوش. برآورد هزینه سرانه دانشجویی دانشجویان دانشکده مدیریت و اطلاع رسانی پزشکی در سال تحصیلی ۸۶-۱۳۸۵. مدیریت اطلاعات سلامت ۱۳۸۶؛ ۴(۱): ۱۰۷-۱۲۱.
۲. قارون معصومه. کاربرد هزینه یابی بر مبنای فعالیت در برآورد هزینه سرانه دانشجویی. فصلنامه پژوهش و برنامه ریزی در آموزش عالی ۱۳۸۶؛ ۴: ۲
۳. آل مختار جواد، برومند محمدعلی. آشنایی با کتابخانه مرکزی. معاونت پژوهشی دانشگاه علوم پزشکی اصفهان [نشریه روی لوح فشرده] ۱۳۸۶.
۴. عباسی زهره. معیارهای ارزیابی بانکهای اطلاعاتی. مجله الکترونیکی پژوهشگاه اطلاعات و مدارک علمی ایران. ۱۳۸۵؛ ۱(۶): ۱-۲. قابل دسترسی از <http://www.irandoc.ac.ir>
۵. شهرزادی لیلا. تعیین هزینه سودمندی مجموعه نشریات الکترونیکی سال ۲۰۰۳ در دانشگاه های دولتی شهر تهران. [پایان نامه]. تهران: دانشگاه علوم پزشکی ایران؛ ۱۳۸۳.

6. Mercer L. Measuring the use and value of electronic journals and books. Issue in science and technology librarianship 2000; (25).

Available from: <http://eric.ed.gov>

7. Hahn K, Falkner A. Evaluation usage – based metric for the selection of e journal college and research librarian 2002; 63(3):215-227

۸. صو راسرافیل بهناز. تعیین نشریات ادواری اصلی سال‌های ۱۹۹۰-۱۹۹۲، با استفاده از روش تحلیل هزینه - سودمندی (Cost-Benefit Analysis) در کتابخانه مرکزی دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی [پایان نامه]. تهران: دانشگاه علوم پزشکی ایران; ۱۳۷۲.

۹. رادباوه علی. تعیین نشریات هسته مراکز و مؤسسات تحقیقات تحت پوشش وزارت جهاد سازندگی و مطالعه هزینه سودمندی آنها [پایان نامه]. تهران: دانشگاه تربیت مدرس، دانشکده علوم انسانی; ۱۳۷۶.

10. Broadus R. The measurement of periodical use. *Serials Review* 1985; 11(2):57-61

11. Cox. J. Value for Money in Electronic Journals: A Survey of the Early Evidence and Some Preliminary Conclusions. *Serials Review* 2003;29(2): 83-88

12. . Library Connect Editorial office. 15 Ways to Promote Effective Use of Online Resources. Elsevier, 2003. Available at :

<http://www.elsevier.com/inca/publications/misc/>

13. Holmsron . The Cost per Article Reading of Open Access Articles . *D-Lib Magazine* 2004;10(1):4-5

14. Griffiths J, King D. *Special Libraries: Increasing the Information Edge*. Washington (D.C.): Special Libraries Association; 1993.

15- Sridhar M. S. Is cost benefit analysis applicable to journal-use in special libraries? . *The Serials Librarian* 1998; 15(1/2): 137-153.

۱۶- مدنی مهدی. محاسبه قیمت تمام شده اعمال جراحی گلوبال منتخب و مقایسه با تعرفه مصوب در بیمارستان امین شهر اصفهان در سال ۱۳۸۵ [پایان نامه]. اصفهان: مرکز تحقیقات مدیریت و اقتصاد سلامت، دانشگاه علوم پزشکی اصفهان; ۱۳۸۶.

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
رتال جامع علوم انسانی

Cost – Benefit Analysis of Isfahan University of Medical Sciences Database in 2007

Saied Karimi, PhD¹; Maryam Yaghoubi²; Alireza Rahimi³; Mohamad javad Ale-mokhtar⁴

Abstract

Introduction: Increasing costs in almost all of the governments and organizations persuade them to analysis their services in financial and economic dimensions. Because of increasing unnecessary costs, community is limited to achieve social effective goals for health services. We surveyed cost accounting of Isfahan University of Medical Sciences database to to assess its cost benefit.

Methods: Current research was descriptive and retrospective. Data collection was carried out through a checklist considering human resource expenditure, consuming material expenditure, capital material depreciation expenditure and Purchase fee. Then the average of expenditure was compared with the amount of article use in each database (Proquest, Blackwell, Springer, Ovid, and Elsevier).

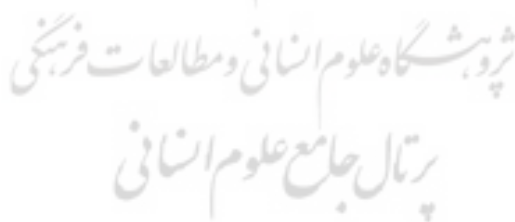
Results: Among databases, Elsevier had the most and Springer had the least cost benefit.

Conclusion: Manager of informatics system must use management techniques, such as cost analysis method, to make the best decision to decrease the costs.

Keywords: Cost Benefit Analysis; Cost and Cost Analysis; Databases; Universities.

Type of article: Research

Citation: Karimi S, Yaghoubi M, Rahimi A, Ale-mokhtar M. **Cost – Benefit Analysis of Isfahan University of Medical Sciences Database in 2007.** Health Information Management 2008; 5 (1):

1. Associate Professor, Health Service Management and Affiliated of Health Management and Economic Research Center, Isfahan University of Medical Sciences, Isfahan, Iran.

2. Student PhD, Health Service Management and Researcher of Health Management and Economic Research Center, Isfahan University of Medical Sciences, Isfahan, Iran. (Corresponding author)
Email: yaghoobbi@yahoo.com.

3. Lecture, Librarianship and Medical Information Science, Isfahan University of Medical Sciences, Isfahan, Iran.

4. MSc, Librarianship and Medical Information Science, Isfahan University of Medical Sciences, Isfahan, Iran.